

Använd hushållsapparaterna rätt

spara arbete och energi

**Energirik information om placering,
användning och skötsel av hushållsapparater**

Arbets effektivitetsföreningen rf - Motiva Oy

Spara energi genom att placera kyl och frys klokt

Försäkra dig om att kyl- och frysskåpen är energieffektiva och driftsäkra genom att placera och använda dem rätt. Optimering lönar sig, eftersom de här apparaterna är i gång dag och natt och står för en tredjedel av hushållsapparaternas sammanlagda elförbrukning.

Placera inte kylan eller frysen bredvid diskmaskinen, ugnen eller värmeelementet. Även direkt solljus ökar elförbrukningen.

Kylens eller frysens energiförbrukning stiger med 10–20 % om den står bredvid en diskmaskin eller ugn som används dagligen. Om den omgivande temperaturen stiger från +25 °C till +32 °C kan apparatens elförbrukning i värsta fall fördubblas. Kylmaskineriet, bland annat kompressorn, mår inte heller bra av att den omgivande temperaturen konstant är för hög. Olämplig placering förkortar apparatens livslängd.

Se till att luften kan cirkulera tillräckligt under, ovanpå och bakom apparaten samt på sidorna. Läs i bruksanvisningen vilka krav som gäller för just din kyl eller frys.

Elförbrukningen tredubblas om luften inte kan cirkulera fritt runt om kylan eller frysen.

Förvara livsmedlen i rätt temperatur: –18 °C i frysen och +5 °C i kylan. Övervakningen underlättas om temperaturen regleras elektroniskt och visas tydligt med siffror.

Det är slöseri att ha för kallt i kylan och frysen. Varje grad ökar elförbrukningen med ca 5 %.

Kontrollera om din frys automatiskt stänger av infrysningsfunktionen. I annat fall måste du komma ihåg att stänga av den själv. Genom att täcka över och kyla ner maten innan du ställer in den i frysen förlänger du tiden mellan avfrostningarna och minskar elförbrukningen.

Sköt om kylan och frysen. Håll rent både inuti skåpet och på baksidan. Smutsiga och dåliga tätninglistor släpper in varm luft i skåpet, vilket ökar elförbrukningen. Damm som samlas på baksidan försämrar luftcirkulationen och gör att apparaten blir het. Då kan dammet förorsaka brand. Håll också kondensatorn och utrymmet kring maskineriet på baksidan av skåpet dammfritt.

Placera, använd och sköt dina hushållsapparater rätt. Då håller de längre och fungerar som de ska. Tillräcklig luftcirkulation runt om apparaterna håller elförbrukningen under kontroll.

På Motivas webbplats (www.motiva.fi) kan du göra en skiss över ditt kök och placera in vitvarorna på ett energiekononiskt sätt. Om vitvarorna byggs in i köksinredningen måste man lämna plats för luftcirkulation. Kontrollera var eluttagen finns och på vilken höjd, var tappstället och avloppet finns och mät apparaternas anslutningsladdar.

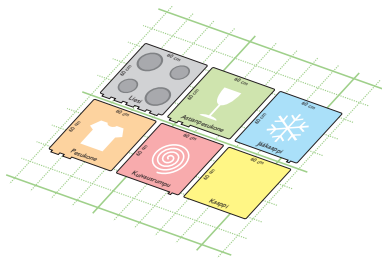

Foto: Brendan Delany / Comma Pictures

Tvätta rent utan att slösa energi

Välj tvättmaskin utgående från dina tvättvanor. Om du tvättar ofta och små mängder åt gången klarar du dig med en mindre maskin. Särskilt i allergifamiljer är det viktigt att tvättmaskinen sköljer effektivt.

Dosera tvättmedlet rätt. Överdosering förbättrar inte resultatet utan ökar bara sköljbehovet.

Välj energieffektiva tvättprogram, men följ tvättråden. Använd höga temperaturer om textilerna kräver det eller om det behövs för att få maskinen ren från t.ex. besvärlig smuts eller tvättmedelsrester.

Ju högre tvätttemperatur, desto högre elförbrukning.

- elförbrukningen halveras om tvätttemperaturen sänks från 60°C till 40°C
- elförbrukningen fördubblas om tvätttemperaturen höjs från 60°C till 85–90°C

Snabbprogrammet för lätt smutsad tvätt förbrukar en fjärdedel mindre el och vatten jämfört med normalprogrammet. Förtvätt ökar vattenåtgången med cirka tio liter och bör därför bara användas om tvätten är hårt smutsad.

Centrifugeringen avgörande för torktumlarens effektivitet

Torktumlare och -skåp är maskinella alternativ för den som vill ha tvätten torr snabbare. Dessutom finns det apparater som kondenserar fukten i tvättrummet och därmed skapar gynnsammare förhållanden för torkning på tvättlina. Av de här apparaterna är det bara torktumlare och tvättmaskiner med inbyggd torktumlare som har energimärkning.

Ju effektivare centrifugering, desto mindre fukt blir det kvar att avlägsna ur tvätten.

Effektiv centrifugering på höga varv minskar restfuktigheten i tvätten.

Om tvätten torktumlas sparar du 40 % el och 20 minuter tid genom att öka centrifugeringen från 1000 till 1500 varv per minut.

Centrifugeringseffekten avgör hur mycket tid och el torktumlingen kräver

5 kg tvätt

Restfuktighet, %	Torktid, min	Elförbrukning, kWh
70	110	3,5
60	100	3,0
50	90	2,2

En torktumlare avger stora mängder värme. Om rumstemperaturen är hög går maskinen längre tid, tvätten torkar långsammare och elförbrukningen stiger. Se till att luftcirkulationen är tillräcklig och att det kommer in ersättningsluft, t.ex. genom att hålla dörren till rummet öppen medan torkningen pågår.

Lagom restfuktighet i stryktorr tvätt är 15–20 %. Torkprogram som känner av fuktigheten ser automatiskt till att restfuktigheten är den rätta. Om tumlaren styrs av en timer krävs det en viss vana för att veta när tvätten är lagom torr.

Stryktorr tvätt är enklare att efterbehandla och spar också en tredjedel el jämfört med skåptorr tvätt.

Torktumlarens luddfilter måste rensas efter varje gång. Dessutom måste kondensorn rengöras då och då. Om filtret är igensatt av ludd försämras luftcirkulationen, vilket leder till längre torktid och högre elförbrukning.

Olika torkmetoders energiekonomi

Torkmetod	Energiförbrukning		Torktid
	kWh / 5 kg	kWh/avdunstat kilo vatten	
Torkning på tvättlina i rumstemperatur	2,5	0,7	12-16 h
I torktumlare (kondenstumlare)	3,6	1,0	1 h 50 min
I torkskåp	4,8	1,4	3 h

Restfuktighet 70 % då torkningen inleds.

Diska snålt men ändå rent

För diskeffekten är det ingen skillnad om diskmaskinen ansluts till kallt eller varmt vatten. Däremot kan det hända att torkprogrammet kräver kallvattenanslutning. Följ alltid tillverkarens rekommendationer om vattenanslutning eller om högsta tillåtna temperatur på tilloppsvattnet.

Varmvattenanslutning minskar diskmaskinens elförbrukning med ca 40 % och förkortar disktiden med 10–20 minuter jämfört med kallvattenanslutning.

Diskmaskinens normalprogram förbrukar 13–18 liter vatten per omgång. Det är onödigt att förskölja disken för hand. Maskinen förbrukar lika mycket vatten oberoende av om den är hel- eller halvfyllt. Välj vid behov sparprogrammet, som minskar vatten- och elförbrukningen med 10–20 %.

Värmningen av diskvattnet är det moment som kräver mest energi. I praktiken är energieffektiviteten beroende av diskvanorna.

Välj rätt diskprogram. Lätt smutsad disk blir ren med ett kort program i låg temperatur. Elförbrukningen kan halveras om man diskar i 55°C i stället för 65°C.

En stor diskmaskin förbrukar 13 liter vatten per diskomgång. Om samma mängd diskas för hand kan vattenåtgången i värsta fall vara tio gånger så stor.

Koka och stek ekonomiskt

Spisens elförbrukning är i hög grad beroende av dina vanor, dvs. hur du kokar och steker. Vid monteringen av en fristående spis, kokhäll eller ugn bör du försäkra dig om att luften kan cirkulera

runtom i enlighet med tillverkarens rekommendationer och att spisen eller ugnen inte placeras bredvid kylen eller frysen.

Håll spisen, ugnen och kastrullerna rena.

Spisens och ugnens teknik och egenskaper inverkar på energieffektiviteten och snabbheten. Gjutjärnsplattor och keramikhällar är i stort sett lika snabba och förbrukar lika mycket el. Induktionsplattor är snabbare och spar 10–20 % el, men de kräver magnetiska kokkärl av stålmalj eller med specialbotten.

Varmluftsugnar spar tid och el vid tillagning av större mängder. Tack vare den effektiva värmefördelningen behöver varmluftsugnen inte förvärmas, temperaturen kan vara tjugo grader lägre och flera plåtar kan sättas in samtidigt.

Användningstips

- Använd tjockbottnade kastruller med lock.
- Välj en kastrull som är lika stor eller något större än kokplattan eller -zonen.
- Vrid ner värmen då maten börjar koka.
- Utnyttja ugnens eftervärme. En ugn som värmts till 200°C är fortfarande 120°C varm en halvtimme efter avstängningen.
- Mikrovågsugnen är energieffektiv vid tillagning av små mängder.

Spara arbete och energi

Ett välplanerat kök och klädvårdsrum gör hushållsarbetet både trevligare och bekvämare. Alla har sitt eget sätt att underlätta vardagen med hjälp av hushållsapparater – beroende på familjens storlek och livssituation.

Även de bästa hushållsapparater av klass A kräver underhåll och omsorg för att fungera så effektivt som möjligt.

Du kan själv påverka hushållsapparaternas prestanda och energieffektivitet. Det bästa resultatet når du genom att välja den apparat som bäst motsvarar dina behov. Hur och var apparaterna används inverkar förvånansvärt mycket på elförbrukningen.

En apparats energieffektivitet påverkas av:

- egenskaper och teknik
- rätt placering
- vettiga användningsvanor
- regelbunden rengöring och skötsel

Bygger eller renoverar du? Det lönar sig att planera köket och klädvårdsrummet omsorgsfullt på förhand. Tänk på energieffektiviteten och fundera ut hur apparaterna kan användas så energisnålt som möjligt.

Bekvämt, ekonomiskt och säkert

Rätt placerade hushållsapparater fungerar bättre, är säkrare, mer energiekonomiska och lättare att sköta. Samtidigt förlänger du deras livslängd och minskar drifts- och underhållskostnaderna.

Driftskostnaderna kan bli högre än inköpspriset.

Hushållsapparater som är fel placerade och i dåligt skick ökar klart elförbrukningen och kan förorsaka vattenskada eller brand.

Följ med din elräkning och mät vid behov apparaternas faktiska elförbrukning. Det behövs bara en enda energislukare, till exempel en olämpligt placerad frys, för att det snabbt ska märkas i din plånbok.

Välj alltid energi- och miljömärkta produkter.

I Europeiska unionens miljömärkningssystem beaktas produktens miljökonsekvenser under hela dess livscykel.

Det nordiska miljömärket hjälper konsumenterna att välja produkter som belastar miljön mindre.

Hushållsapparaternas energimärkning ger tillförlitlig och jämförbar information om apparaternas energiegenskaper.